

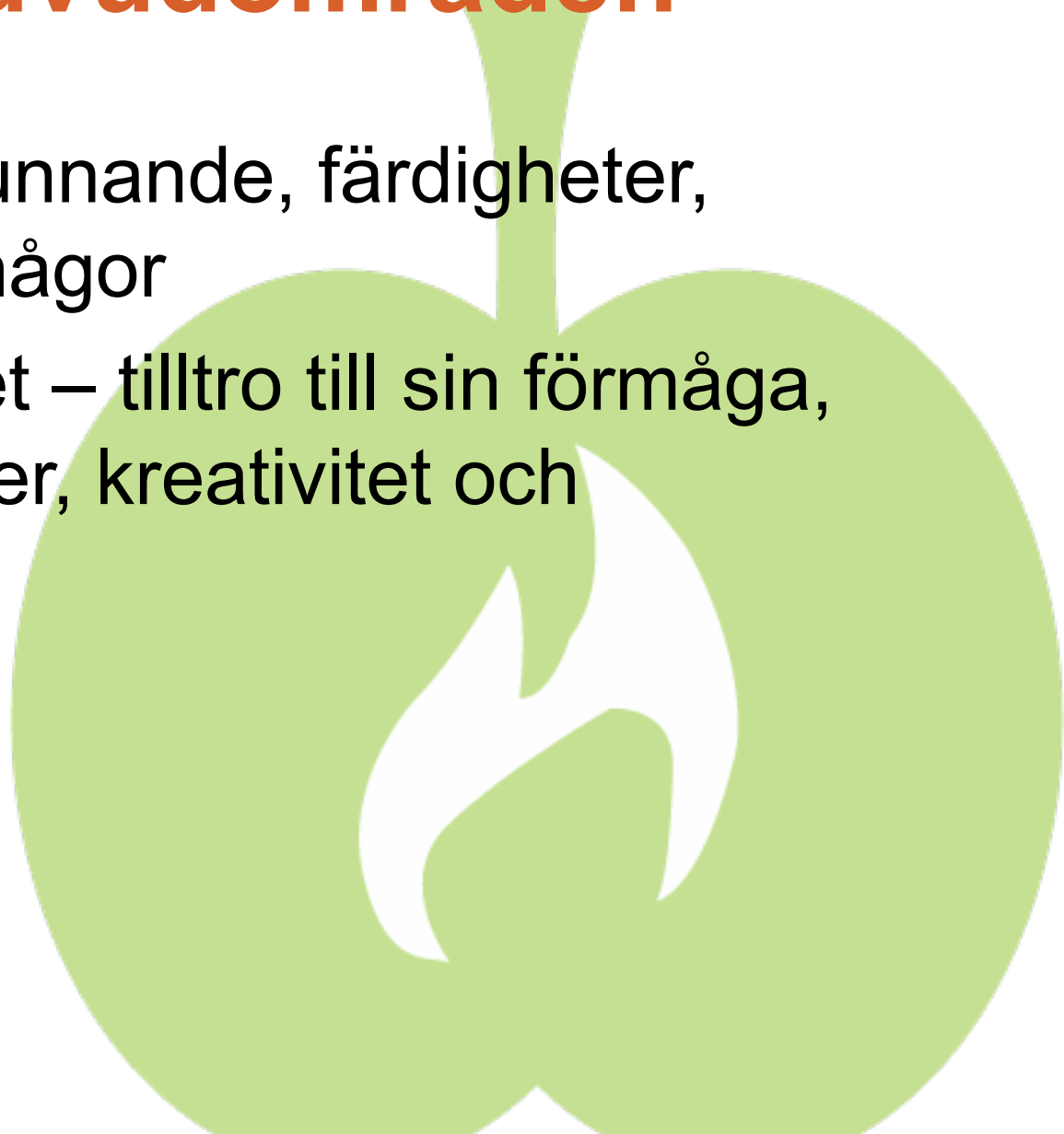

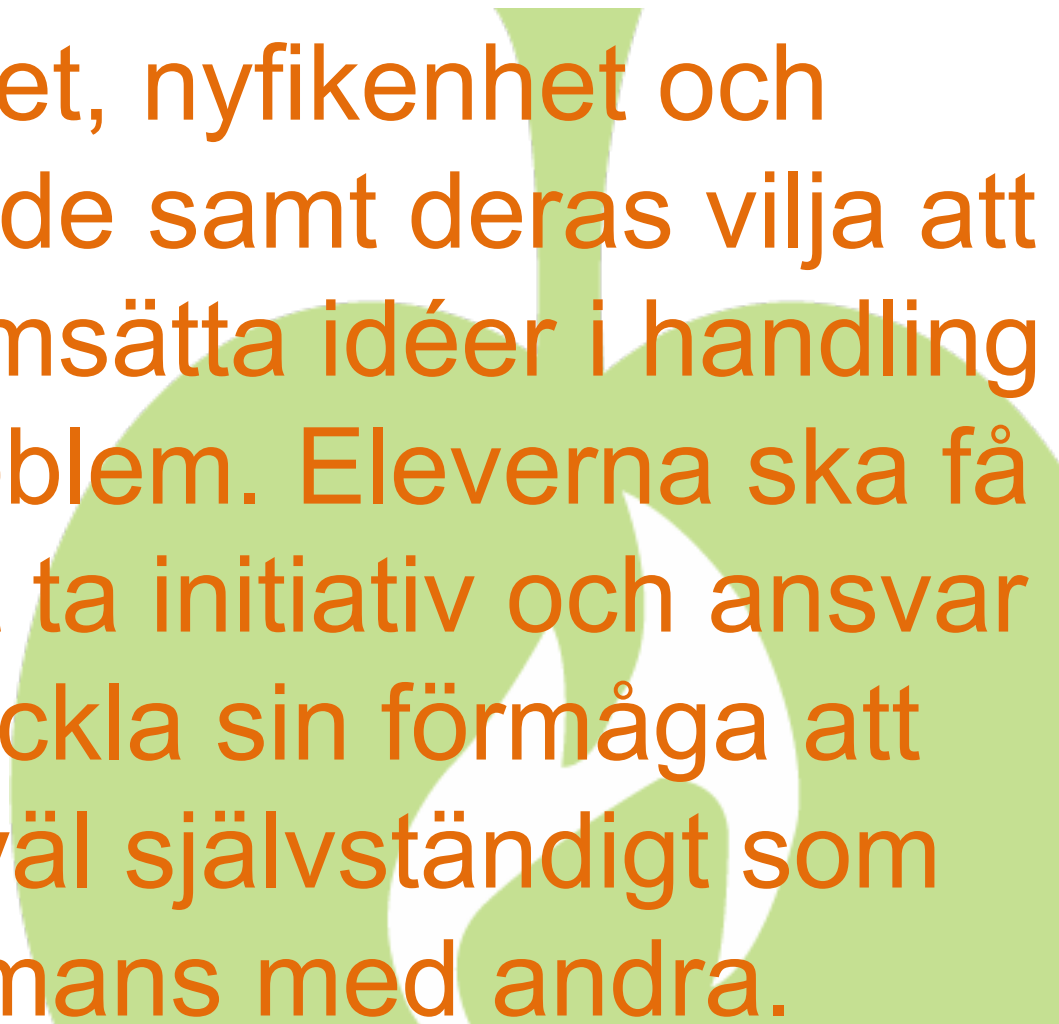
Leda lärandeidentitet
2023
Göteborg skolläda

ann.pihlgren@igniteresearch.org
www.igniteresearch.org

Två huvudområden

- 🍏 Kunskaper – kunnande, färdigheter, förståelse, förmågor
- 🍏 Lärandeidentitet – tilltro till sin förmåga, lärandestrategier, kreativitet och problemlösning

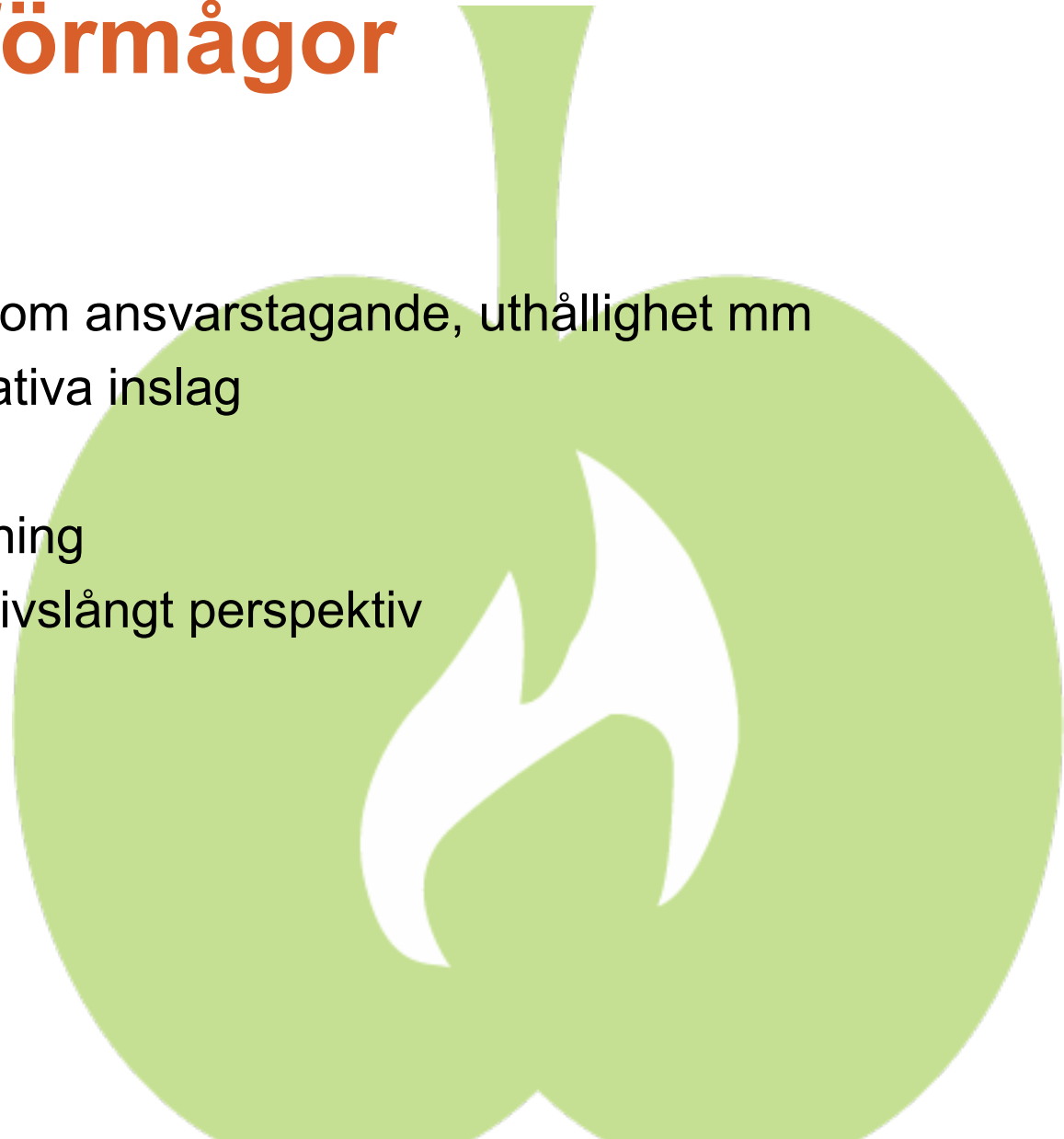

Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

Lgr 22, s. 8.

Skolverket: läroplansrelaterade förmågor

- 🌱 Kreativitet
- 🌱 Empati
- 🌱 Karaktärsegenskaper som ansvarstagande, uthållighet mm
- 🌱 Sociala och kommunikativa inslag
- 🌱 Självpuppfattning
- 🌱 Analys och problemlösning
- 🌱 Motivation att lära i ett livslångt perspektiv

Utveckla förmågor

- ❁ Viktigt med en bra start i barnets lärande (Håkansson & Sundberg, 2012)
- ❁ Förskola och skola har en särskild betydelse för att barn från resursfattiga familjer (Håkansson & Sundberg, 2012; Skolverket, 2012, 2013).
- ❁ Utvecklas tidigt i livet (Cunha & Heckman, 2010)
- ❁ Är inte ärftliga (Skolverket, 2012)
- ❁ Intelligens och kreativitet är resultat av individuella kombinationer av biologiska förutsättningar men att dessa också kan utvecklas och förfinas genom exempelvis utbildning (Csikszentmihaly 1996; Gardner 1999)
- ❁ Förmågorna är en del av personligheten men personligheten är inte fix utan utvecklas och förändras med kontexten, omgivningen
- ❁ Om inte barnen understöds, uppmuntras och aktivt hjälps att utveckla framgångsrika lärandestrategier kommer barnet att vara utlämnade till de strategier som de har med sig hemifrån

Tre aspekter av lärandeidentitet

- 🍎 Tilltro till sin förmåga att lära
 - 🍎 Uppleva sig kompetent, självständig och motiverad att ta sig an komplicerade uppgifter
- 🍎 Lärandestrategier
 - 🍎 Beteenden eller upplevelser som stödjer lärandet, som exempelvis ansvarstagande, uthållighet samt förmåga till kollaborativt lärande
- 🍎 Förmåga till kreativitet och problemlösning
 - 🍎 Tänka dynamiskt och kritiskt, sätta mål och planera och reflektera över sitt lärande metakognitivt och formativt

Tilltro till sin förmåga att lära

- 🍃 Självtillit i lärandet
- 🍃 Tilltro till sin egen förmåga att lära
- 🍃 Motiverad att anta utmaningen att lära nytt
- 🍃 Uppleva sig ha stöd från pedagogerna och omgivningen

Mindsets - tänkesätt

- 🌱 *Growth mindset*, dynamiskt tänkesätt: lärandet ses som process, egenutveckling och hårt arbete, motgångar sporrar
- 🌱 *Fixed mindset*, statiskt tänkesätt lärande ses som att man antingen kan eller inte, något som kommer utan större ansträngning. Hårt arbete och misstag känns som motgångar, barnet ger upp

Stötta genom att

ge återkoppling på process

- 🍎 Jag såg att du verkligen arbetade uthålligt.
- 🍎 Jag såg att du hade motgångar men att du försökte igen och igen.
- 🍎 Du jobbade verkligen länge och det blev också ett bra resultat.
- 🍎 Jag tyckte det var bra att du prövade olika strategier ända tills du hittade en som fungerade.
- 🍎 Vad lärde du dig av det som gick fel?
- 🍎 Nu kan du det här – vad är nästa utmaning?

snarare än på slutresultat

- 🍎 Titta vad bra du kan!
- 🍎 Du är bäst!
- 🍎 Snygg teckning!
- 🍎 Jag var heller ingen mattemänniska.
- 🍎 Du klarade det, jag sa ju att du var smart!

Läraren

- 🍏 Uppmuntrar uthållighet snarare än berömmar slutresultat
- 🍏 Visar genom sitt upplägg att lärande sker i flera steg – formativ undervisning
 - 🍏 Synligt tänkande
- 🍏 Ställer frågor som utmanar och uppmuntrar

Påverkar andra delar

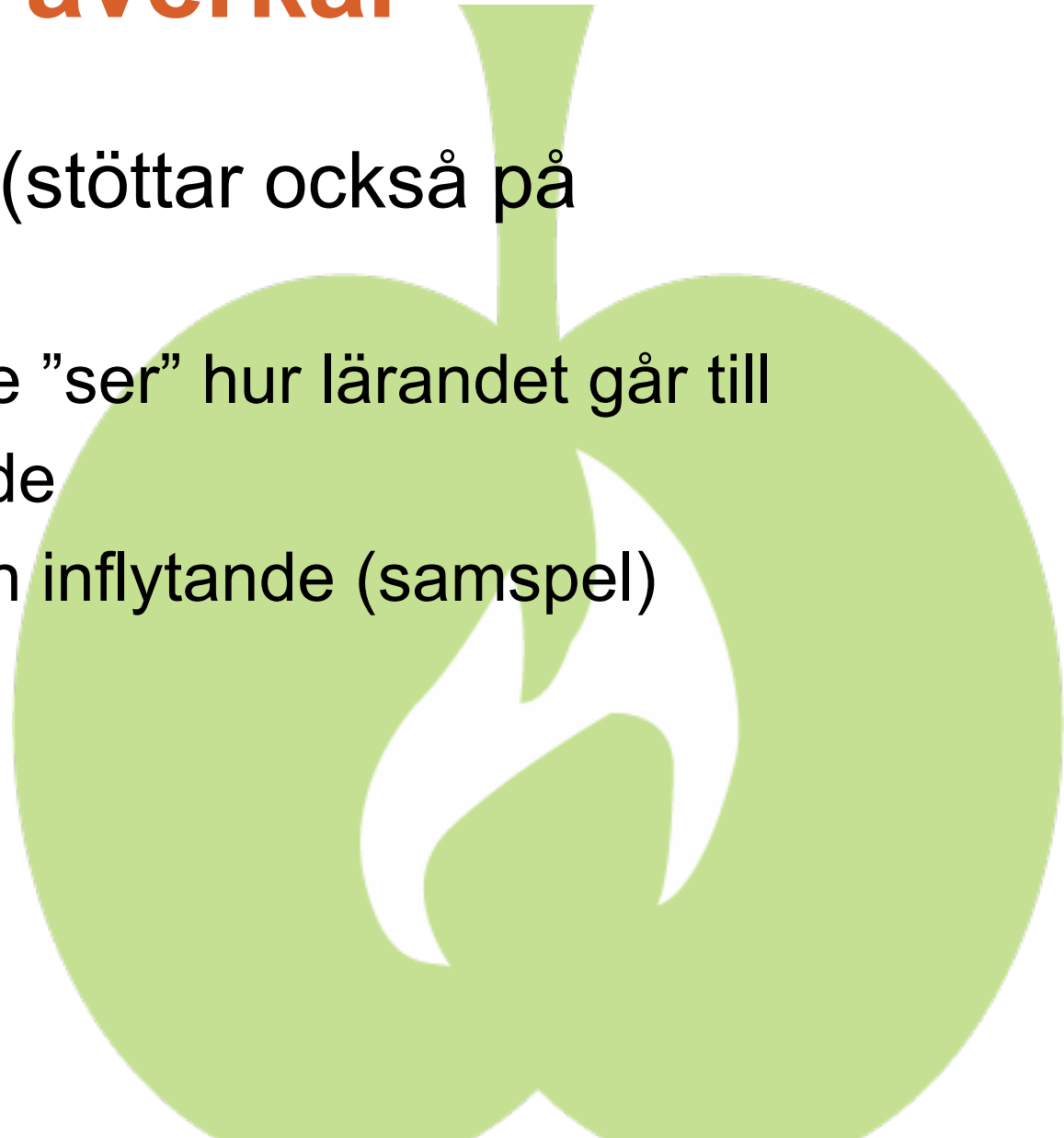
- 🌱 Undanröjer hinder för lärande
- 🌱 Ökar motivationen genom att elevens motivation ökar
- 🌱 Ökar chanserna för elever från socioekonomiskt utsatta områden
 - 🌱 LÄRANDE identitet (inte enbart positiv identitet)

Lärandedstrategier

- 🌱 Vissa beteenden hos eleven:
 - 🌱 Organisera genom att plocka fram material, kunna plocka undan, disponera tiden
 - 🌱 Arbeta uthålligt, noggrant, självständigt och med självdisciplin
 - 🌱 Förstå hur man går tillväga för att utveckla sitt lärande
 - 🌱 *Inkubation*, vila och återhämtning för att låta kunskaper och insikter mogna

Påverkar

- 🍌 Tidiga insatser (stöttar också på högstadiet)
 - 🍌 Elever som inte "ser" hur lärandet går till
 - 🍌 Synligt tänkande
 - 🍌 Delaktighet och inflytande (samspel)

Kreativitet och problemlösning

- 🌱 Hör samman
- 🌱 Är inte ärftliga förmågor
- 🌱 The new smart – Terry Roberts

Kreativitet

🌱 Förutsätter:

- 🌱 En god kunskapsbas
- 🌱 Systematik och medvetenhet

🌱 Den kreativa individen använder olika moment:

- 🌱 Undersökning genom att experimentera
- 🌱 Identifiera frågor
- 🌱 Pröva nya lösningar
- 🌱 Ta risker och vara uthållig
- 🌱 Använder sig av förebilder
- 🌱 Kan självvärdera sitt arbete
- 🌱 Kan arbeta självständigt

Problemlösning

- 🔥 Förutsätter att eleven förstår målet med lärandet :
 - 🔥 Formativ bedömning/ utvärdering
 - 🔥 Metakognition, hur man tänker, lär sig, och kan lösa olika problem

Metakognition

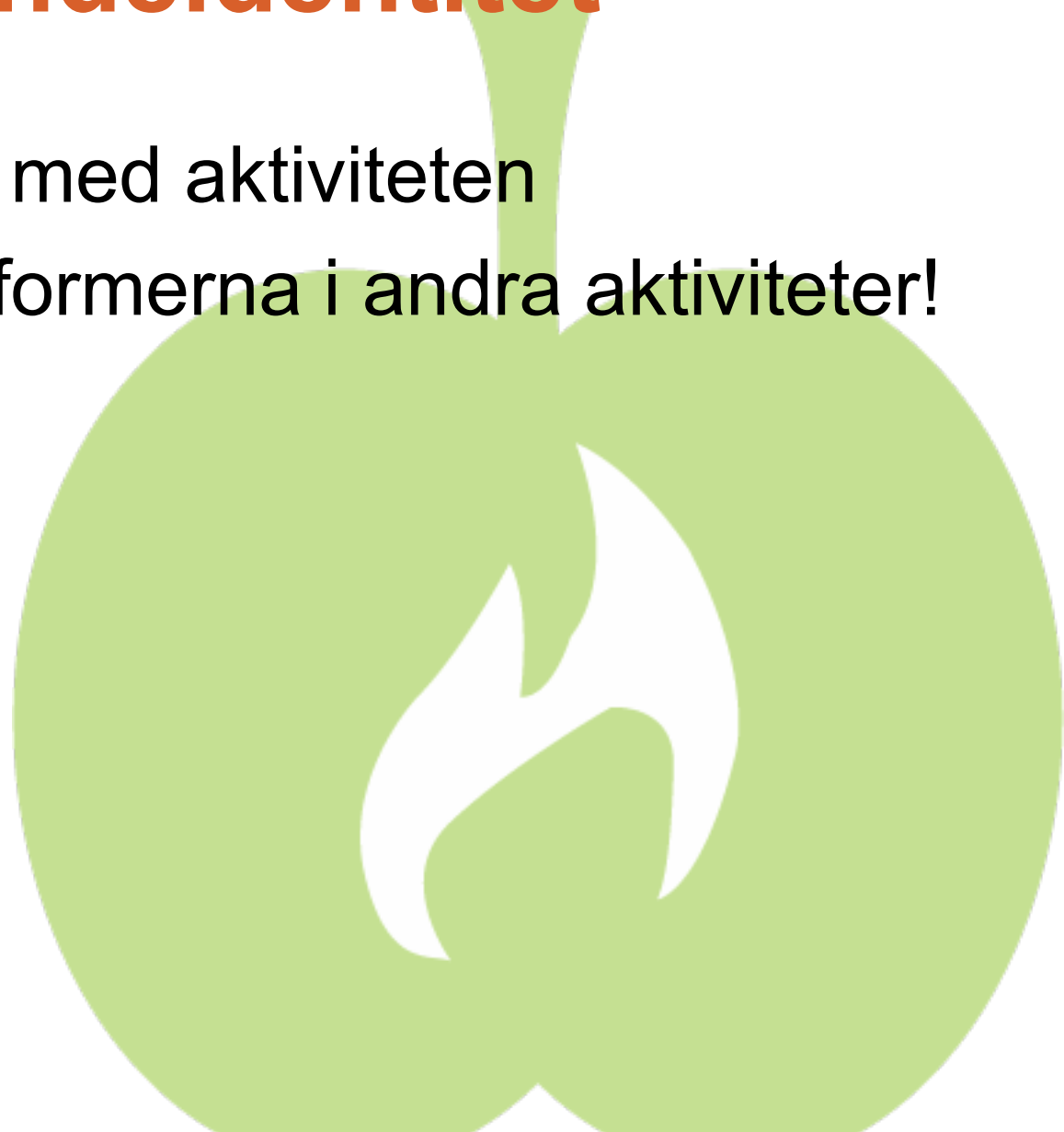
- 🔥 Återkoppling skapar insikt
- 🔥 Bedömningen är formativ
- 🔥 Barnet/eleven har inlärningsstrategier
- 🔥 Lärandet är självreglerat
- 🔥 Lärandet är synligt
- 🔥 Lärandet sker i olika faser:
 - 🔥 Elevernas förutfattade meningar byts mot begrepp och information
 - 🔥 Eleverna erbjuds fördjupade faktakunskaper och förståelse
 - 🔥 Eleverna styr sitt lärande byggt på sina kompetenser

Bygga en tillgänglig lärmiljö

	Social miljö	Pedagogisk miljö	Fysisk miljö
Vad ser ni inom resp. område som hindrar lärande?			
Vad ser ni inom respektive område som möjliggör lärande?			
Lärandemål för enhet/lag/individ			

Lärandeidentitet

- 🍏 Är sällan målet med aktiviteten
- 🍏 Snarare arbetsformerna i andra aktiviteter!

Några arbetsformer

Fokusera återkoppling på arbetsprocessen, inte på slutresultatet

Prata om hur hjärnan fungerar

Formativ återkoppling

Portfölj och processkartor

Synligt tänkande

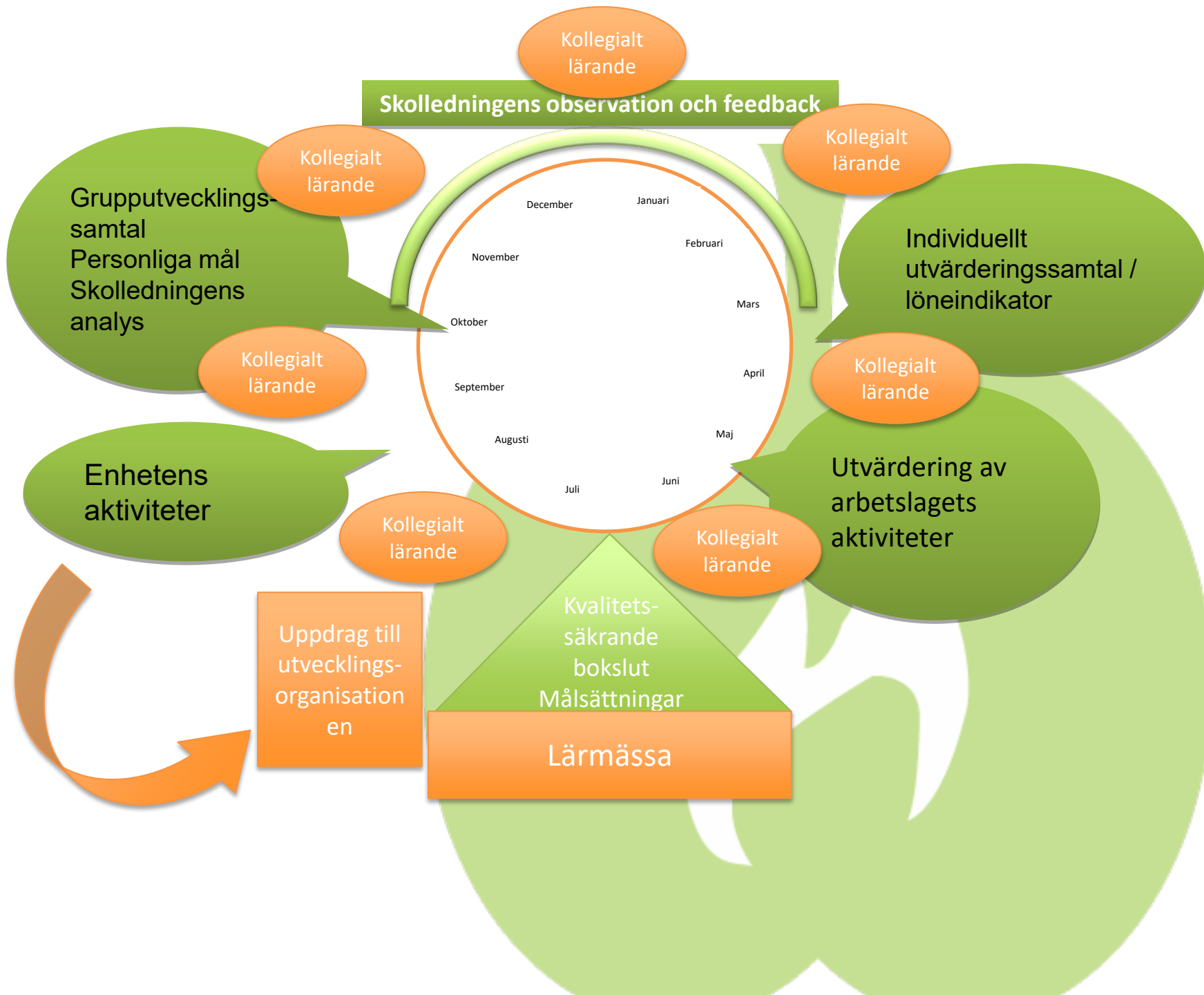
- Sortering
- Lika och olika
- För och emot
- Storyboard
- Bikupor och EPA
- Tankepaus

Ämnesspråk och ämnesbegrepp

Läraren som nyfiken, utforskande förebild

Utveckla lärgemenskapen

Utvärdera undervisningens resultat

**BILAGA C. OBSERVATIONSMATRIS:
Indikatorer med progression för lärandeidentitetsutveckling
i förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet**

Förskolan, förskoleklassen eller fritidshemmet har lyckats med undervisningsuppdraget när barnen/eleverna:

<p>TILLTRO TILL SIN FÖRMÅGA ATT LÄRA</p>	<p>Visar med förskollärarens stöd tillförsikt, intresse och motivation inför nytt lärande. Kan med förskollärarens stöd ta motgångar i lärandet. Visar tillit till förskolläraren.</p>	<p>Visar tillförsikt, nyfikenhet och motivation inför nytt lärande och ger inte upp så lätt. Kan ta motgångar i de flesta situationer. Visar tillit till att förskolläraren ska stödja lärandet.</p>	<p>Visar oftast god tilltro till sin förmåga, nyfikenhet och motivation inför nya och utmanade uppgifter. Använder ofta motgångar till att utveckla sina idéer vidare. Använder och söker lärarens stöd vid behov.</p>	<p>Visar stor tilltro till sin förmåga att lära. Tar på egen hand sig an nya utmanande uppgifter med motivation, intresse och nyfikenhet. Använder experiment och motgångar som ett sätt att utvecklas. Söker själv lärarens stöd vid behov.</p>
<p>LÄRANDESTRATEGIER</p>	<p>Kan med hjälp av vuxen avgöra vilket material som behövs för processen. Deltar i undervisningen med intresse och nyfikenhet. Presenterar egna idéer eller uttrycker åsikter med hjälp av utrop, miner, gester och tal. Lakttar, härmar och vidareutvecklar andras idéer.</p>	<p>Kan med viss hjälp avgöra vilket material som behövs för processen. Arbetar ofta uthålligt, noggrant och självständigt med stimulerande uppgifter. Samarbetar och kommunicerar med andra för att lära sig. Uttrycker ofta egna idéer och åsikter. Lyssnar med viss hjälp på andras idéer för att vidareutveckla egna.</p>	<p>Kan oftast avgöra vilket material som behövs för processen. Arbetar uthålligt, noggrant och självständigt när uppgiften upplevs som stimulerande. Samarbetar och kommunicerar med andra för att lära sig. Uttrycker ofta egna idéer och åsikter. Lyssnar på andras idéer och använder vissa för att vidareutveckla egna.</p>	<p>Organiserar sitt lärande genom att avgöra vilket material som behövs. Arbetar uthålligt, noggrant och självständigt. Samarbetar och kommunicerar spontant med andra för att lära sig. Uttrycker egna idéer och åsikter. Lyssnar på andras idéer samt förhandlar, omprövar och utvecklar dem och sina egna. Använder sig av förebilder för att utvecklas, såväl vuxna som barn.</p>
<p>KREATIVITET OCH PROBLEMLÖSNING</p>	<p>Deltar i undersökande och problemlösning med utrop, miner, gester och tal. Visar förslag till lösningar. Sorterar med hjälp av vuxen. Med stöd använder dokumentation för att utveckla sitt utforskande.</p>	<p>Med stöd undersöker nya områden, experimenterar och prövar lösningar. Ställer tillsammans med andra frågor och analyserar olika sätt att lösa problem. Utvecklar sitt arbete utifrån formativ feedback. Förstår med stöd målen med lärandeaktiviteten och nästa steg.</p>	<p>Undersöker nya områden genom att experimentera och pröva lösningar. Analyserar problem och ställer frågor tillsammans med andra. Utvärderar med formativt stöd sitt arbete och utvecklar det. Förstår målen med lärandeaktiviteten och nästa steg. Kan med stöd ge enklare kamratfeedback.</p>	<p>Undersöker själv nya områden genom att experimentera, identifiera frågor, och pröva nya lösningar. Reflekterar över och analyserar olika sätt att lösa problem. Självvärderar och utvecklar arbetet utifrån formativ återkoppling. Identifierar målen med lärandeaktiviteten och nästa steg för sig själv och för andra i formativ bedömning.</p>

Tilltro till sin förmåga att lära	<p>Tar på egen hand sig an nya uppgifter när kraven är måttliga eller uppgifterna kända sedan tidigare.</p> <p>Söker vissa lärares stöd men inte andras.</p> <p>Använder experiment som ett sätt att utvecklas och kan ibland se egna styrkor.</p>	<p>Tar sig an nya uppgifter som upplevs intressanta i de flesta ämnen även när arbetsbörda och krav ökar.</p> <p>Tar sig an mer komplicerade uppgifter med stöd.</p> <p>Beskriver med stöd hur egna styrkor kan användas för att lära mer.</p>	<p>Tar sig an nya utmanande uppgifter i de flesta ämnen även när tempo och komplexitet ökar.</p> <p>Söker själv och tar emot lärarens hjälp när den behövs.</p> <p>Använder sina styrkor och förbättringsmöjligheter för att formulera planer för utveckling.</p>	<p>Agerar självständigt i lärandet i de flesta ämnen.</p> <p>Söker den hjälp hen behöver, inte bara hos läraren.</p> <p>Följer själv sina framsteg och motgångar och använder sina styrkor för att övervinna hinder.</p>
Lärande-strategier	<p>Organiserar sitt lärande genom att avgöra vilket material som behövs.</p> <p>Samarbetar spontant med andra men inte med alla.</p>	<p>Använder med stöd inlärningsstrategier och studietekniker i de flesta ämnen.</p> <p>Samarbetar med andra när målet är tydligt.</p>	<p>Använder oftast lämpliga inlärningsstrategier och studietekniker.</p> <p>Samarbetar med andra och bidrar till gruppens lärande.</p>	<p>Använder sig av lämpliga inlärningsstrategier och studietekniker.</p> <p>Samarbetar, förhandlar, ifrågasätter och kompromissar när det krävs för gruppens lärande.</p>
Kreativitet och problemlösning	<p>Använder vardagliga begrepp snarare än ämnesrelevanta.</p> <p>Provar nya lösningar när området är intresseväckande och utvärderar arbetet med stöd.</p> <p>Formulerar sig med stöd av andras idéer i skrift och i dialog.</p> <p>Kan återkoppla formativt utifrån tydlig instruktion.</p>	<p>Förstår och använder med stöd några viktiga ämnesrelevanta begrepp.</p> <p>Provar nya lösningar och kan med stöd synliggöra tankeprocesser och utvärdera resultatet.</p> <p>Formulerar med viss hjälp autonoma idéer i skrift och i dialog.</p> <p>Använder formativ återkoppling för att utveckla arbetet när läraren initierar det.</p>	<p>Använder de viktigaste ämnesrelevanta begreppen på egen hand.</p> <p>Provar nya lösningar och kan värdera och utveckla tanke- och arbetsprocess och resultat.</p> <p>Formulerar ofta autonoma idéer i skrift och dialoger och har argument för sin åsikt.</p> <p>Använder formativ återkoppling och söker viss återkoppling.</p>	<p>Använder ämneskorrekt språk och begreppsapparat.</p> <p>Provar nya lösningar i delvis obekanta situationer och kan med viss självständighet värdera och utveckla arbetsprocess och resultat.</p> <p>Uttrycker autonoma idéer och ger välgrundade argument för sin åsikt.</p> <p>Söker på egen hand formativ återkoppling.</p>

Elevmatis

<p>Tiltro till sin förmåga att lära</p>	<p>Jag arbetar själv med nya uppgifter om det inte är för höga krav eller om jag vet hur de ska utföras.</p> <p>Jag frågar vissa lärare om hjälp men inte alla.</p> <p>Jag kan ibland se mina egna styrkor men är ibland osäker på om jag kommer att lyckas.</p>	<p>Jag arbetar själv med nya uppgifter i de flesta ämnen om de verkar intressanta, även om det kräver en del arbete.</p> <p>Jag kan, om jag får hjälp, arbeta med svårare uppgifter.</p> <p>Med lärarnas stöd kan jag beskriva hur mina styrkor kan användas för att utföra uppgifter.</p>	<p>Jag arbetar själv med nya utmanande uppgifter i de flesta ämnen även om de verkar svåra och arbetstempot är högt.</p> <p>Jag söker och tar emot alla lärares hjälp när jag behöver den.</p> <p>Jag använder mina styrkor och förbättringsmöjligheter för att planera nästa steg.</p>	<p>Jag lär mig och utvecklas i alla ämnen på egen hand, även när läraren inte ger mig uppgifter.</p> <p>Jag letar upp hjälp från olika håll när jag behöver.</p> <p>Jag följer mina resultat noga och tänker ut hur jag kan använda mina styrkor för att övervinna hinder.</p>
<p>Lärandestrategier</p>	<p>Jag avgör vilket material som behövs och har med mig det.</p> <p>Jag samarbetar med de flesta men inte med alla.</p>	<p>Med lärarnas stöd använder jag inlärningsstrategier och studietekniker i de flesta ämnen.</p> <p>Jag samarbetar med andra när vi har ett gemensamt mål.</p>	<p>Jag kan oftast själv välja lämpliga inlärningsstrategier och studietekniker.</p> <p>Jag samarbetar med andra och kan bidra till gruppens lärande.</p>	<p>Jag använder mig av lämpliga inlärningsstrategier och studietekniker i alla ämnen.</p> <p>Jag samarbetar, förhandlar, ifrågasätter och kompromissar om det krävs för att vi ska lära oss.</p>
<p>Kreativitet och problemlösning</p>	<p>Jag vågar prova nya lösningar när jag tycker området är intressant och kan med hjälp av läraren utvärdera resultatet.</p> <p>Jag kan med stöd av andras idéer formulera mig när jag skriver och diskuterar.</p> <p>Jag kan ge andra återkoppling på deras arbete om jag får instruktion.</p>	<p>Jag provar ofta nya lösningar och kan med stöd av läraren visa hur jag har tänkt och utvärdera resultatet.</p> <p>Jag kan med lite stöd av läraren uttrycka egna idéer när jag skriver och diskuterar.</p> <p>Jag använder formativ återkoppling för att utveckla mitt arbete om läraren vill det.</p>	<p>Jag provar nya lösningar och kan värdera och utveckla min tanke- och arbetsprocess och mitt resultat.</p> <p>Jag uttrycker ofta mina egna idéer och har argument när jag skriver och diskuterar</p> <p>Jag använder formativ återkoppling och ber själv om återkoppling från en del andra.</p>	<p>Jag provar nya lösningar i delvis obekanta situationer och jag kan ofta på egen hand värdera och utveckla arbetsprocess och resultat.</p> <p>Jag formulerar och uttrycker mina egna idéer och ger välgrundade argument för min åsikt.</p> <p>Jag söker själv efter formativ återkoppling från andra för att utveckla mitt arbete.</p>

En positiv övergång ger

- 🌱 Övergångskompetens
- 🌱 En positiv förändring, nyorientering

Övergångar inom och mellan skolformer

– hur övergångar kan främja en kontinuitet i skolgång från förskola till gymnasium

Skolverket (2014)

Tre framgångsfaktorer:

- Förtroendefullt samarbete mellan förskola/ skola och vårdnadshavare
- Samverkan och synkronisering mellan verksamheterna
- **Professionell dokumentation**